

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angest

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angest", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angest*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 169. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698091587424/facsimile.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angest

Den delvise enighed kan ses af, at Hegels kritik af den traditionelle opfattelse af syndefaldsmyten som fremskudende et fald fra en tilstand af fuldkommenhed, er parallelt med S.K.s. Hegel kritiserer dels de traditionelle forestillinger, dels selve myten, for at vende tingene på hovedet, dvs. for at fremstille menneskets erkendelse af og harmoni med det gode som det første og oprindelige i menneskets udvikling – og ikke som det sidste, som det der er resultat af bevidstgørelse (jf. henvisningerne til Hegel i denne udgaves noter). Hegel støtter bl.a. sin fortolkning på Guds ord om, at »mennesket er blevet som en af os« (1. Mos. 3,22). Syndefaldet bliver for Hegel et nødvendigt, uundgåeligt og relativt udramatisk led i menneskets naturlige og positive stræben efter kundskab og erkendelse. I modsætning hertil er der hos S.K. tale om et absolut vendepunkt i menneskets liv. Aage Henriksen omtaler træffende syndefaldet i *Begrebet Angst* som »en lykkelig katastrofe« (*Henriksen 1954 69*). Hvor Hegel er tilbøjelig til at se bort fra synden og fremhæve menneskets avancement, dér fremhæver S.K. menneskets fald og lader det kun indirekte fremgå, at det var godt, det faldt. Dette paradoks er, som det vil ses, kun ét udtryk for det omfattende paradoks, som synden repræsenterer i *Begrebet Angst*.

Afgørende for S.K.s forestillinger om det kvalitative spring ind i synden, der »er udenfor al Tvetydighed« (42), er det, at mennesket ved dette spring bliver skyldigt i forhold til Gud og dermed skyldigt i absolut forstand, »uendelig skyldig« (146). Denne forestilling om skyld står i modsætning til almindelige menneskelige forestillinger om skyld: »endeligt [dvs. inden for endeligheden] lader det Spørgsmaal sig ikke afgjøre, om et Menneske er skyldigt, uden paa en udvortes, juridisk, høist ufuldkommen Maade« (146). Derimod er spørgsmålet om menneskets skyld i forhold til Gud altid allerede afgjort på forhånd, absolut og inappellabelt, ved en overmenneskelig domstol, og dermed er spørgsmålet om skyld definitivt anbragt uden for den menneskelige forståelses begrænsede rækkevidde, inden for hvilken der altid kun kan være tale om noget relativt og kvantitativt, om et mere eller mindre, om et »på den ene side og på den anden side«. Det er dette forhold, der gør, at synden set fra en almindelig menneskelig synsvinkel er uforståelig, således at den kun kan forstås eksistentielt, »indvortes«, af det enkelte menneske, men ikke kan forklares, ikke kan gøres til genstand for en almen og objektiv videnskabelig behandling. Ifølge S.K. så »er det bare sådan«, at mennesket